

İKİNCİL YEDİLİ AKORLARIN ÇÖZÜMÜ

RESOLUTIONS OF SECONDARY SEVENTH CHORDS

Yrd.Doç.Dr. S. Ercan BAĞÇECİ

Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı
ebagceci@nigde.edu.tr

Öz

Bu çalışmada, ikincil yedili akorların (sekvans akorlar) çözümleri anlatılmıştır. İkincil yedili akorlar öncelikle sekvans akorlar olarak ele alınmış, daha sonra ise bağımsız fonksiyon gibi ele alınarak akor çözümü yapılmıştır. Çalışmanın sonuç bölümünde ise ikincil yedili akorların çözümü tabloya dönüştürülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Akor çözümü, ikincil yedili akorlar, sekvans akorlar.

Abstract

In this study, resolution of secondary seventh chords were explained. Initially, secondary seventh chords were evaluated as sequence chords and then chord resolutions were done as they were thought as independent function. In the final part of the study, resolution of secondary seventh chords were converted into the table.

Key Words: Chord resolution, secondary seventh chords, sequence chords

1) GİRİŞ

Klasik müzikte en çok kullanılan yedili akorlar II., V., VII. derece yedili akorlardır. Bunlara *esas yedili akorlar* denir. Ancak besteciler eserlerinde II., V., VII. derece yedililerle birlikte azda olsa I., III., IV., VI. derece yedililerde kullanmışlardır. Bunlara da *ikincil yedili akorlar* denir (Бағыров 1989:223). İkincil yedili akorlar ülkemizde *yardımcı yedili akorlar* olarak da adlandırılmaktadır.

İkincil yedili akorlar daha çok sekvens kuralıyla kullanıldıkları için bu akorlar *sekvens akorlar* olarak da bilinir (Бағыров 1989:223; Bakihanova 2003:59). Ancak, 20. yüzyılın birinci yarısından başlayarak bazı besteciler ikincil yedili akorları bazen sekvens olarak bazen de bağımsız fonksiyon gibi başka akorlarla birleştirerek kullanmışlardır (Бағыров 1989:223).

Diyatonik dizinin I., III., IV., VI. derece sesleri üzerine kurulan yedili akorlar, II. ve VII. derece sesleri üzerine kurulan yedili akorlara kıyasla fonksiyonelliği daha azdır. Bu nedenle de bu akorların yalnız başına kullanılışları sınırlıdır (Egemen 2003:108).

Yardımcı yedili akorlar majör ve minör tonlarda I., III., IV., VI. derece sesleri üzerine kurulan yedili akorlardır. Kuruluşuna göre bu akorlar büyük yedili (B₇ ya da M₇) ve küçük yedili (k₇ ya da m₇) olarak adlandırılırlar (Bakihanova 2003:59).

Örnek 1: Diyatonik majör ve minör dizilerde yardımcı B₇ ve k₇ akorlar

The image displays two musical staves illustrating diatonic major and minor scales with auxiliary chords. The top staff shows the major scale (C major) with chords: T₇ (B₇), II, III₇ (k₇), S₇ (B₇), D, VI₇ (k₇), VII, and T. The bottom staff shows the minor scale (C minor) with chords: t₇ (k₇), II, III₇ (B₇), s₇ (k₇), D, VI₇ (B₇), VII, and t.

Yardımcı yedili akorlar *sekvens akorlar* olarak da kabul edilir. Sekvens gibi çözüldüklerinde akorun birlisi ve üçlüsü yerinde kalır, beşlisi ve yedilisi ise bir derece aşağı iner (II₇ D₃⁴ birleşmesi gibi) (Bakihanova 2003:59; Бағыров 1989:224). Bu kural sekvensi oluşturan bütün yedililer için aynıdır (Бағыров 1989:224).

Örnek 2: (Бағыров 1989:224; Bakihanova 2003:60).

T₇ S₃⁴ VII₇ III₃⁴ VI₇ II₃⁴ D₇ T

Minör tonlarda sekvensler naturel minör türünde yazılır, ancak bitiş armonik minör (D-t) türündendir (Бағыров 1989:224).

Örnek 3: (Бағыров 1989:226).

t₇ s₃⁴ VII₇ⁿ III₃⁴ VI₇ II₃⁴ D₇ t

Örnek 4: (Алексеев 1976:219)

$\frac{1}{2}t - II_7 | t_6 - {}^1II_5^6 | III_6^n - s_6 | D - D_2 | {}^5t_6 - {}^1t_2 | {}^1s_6 - {}^1II_6 | III_6^n - t_6 | II_6 - VII_6^n | t_6 - t | II_3^4 - II_5^6 | K_4^6 - D_7 | t ||$

Örnek 4'deki akor sırası incelendiğinde sekvenslerin naturel minör türünde, bitişin ise armonik minör (D-t) türünde yazıldığı görülür.

Örnek 5: (Дубовский, Евсеев, Способин, Соколов 1965:164-165)

İkincil yedili akorların sekvens akorlar olarak kullanımına ilişkin örnekler;

II₇ D₇ T₇ S₇ VII₇ III₇ vs. II₇ D_{3/4} T₇ S_{3/4} VII₇ III_{3/4}

II₂ D_{5/6} T₂ S_{5/6} VII₂ III_{5/6} vs. D_{6 6/5} T 2 S_{6 6/5} VII 2 III_{6 6/5} VI 2 vs.

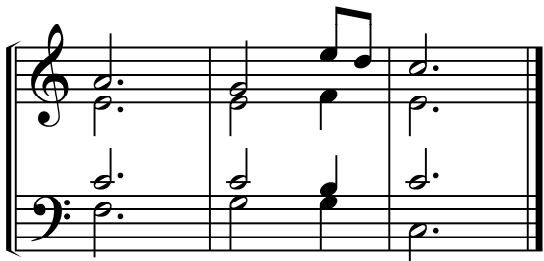
Büyük ve küçük yedililer sekvens akorlar yardımıyla gamların armonizelerinde kullanılabilir (Bakihanova 2003:60).

Örnek 6: (Bakihanova 2003:60).

T T₂ VI VI₂ S S₂ II₇^a D_{3/4} T

Yardımcı yedili akorlar tam, kırık ve yarım kadanslarda da kullanılabilirler (Bakihanova 2003:61).

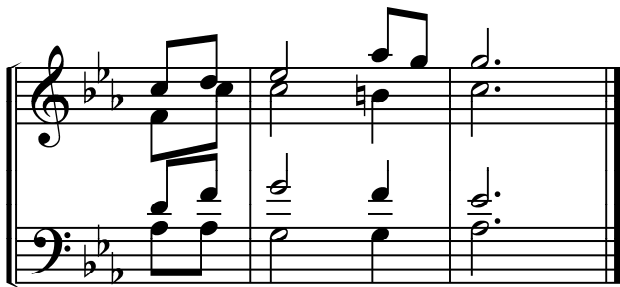
Örnek 7: (Bakihanova 2003:61).

Tam Kadans

S_7 K_4^6 D_7^{6-5} T

The image shows a musical score for 'Tam Kadans' in G major. It consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The treble staff has a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The bass staff has a bass clef and a key signature of one sharp (F#). The music is in 4/4 time. The first measure has a treble staff with a dotted quarter note G4 and a dotted quarter note B4, and a bass staff with a dotted quarter note G2 and a dotted quarter note B2. The second measure has a treble staff with a dotted quarter note A4 and a dotted quarter note C5, and a bass staff with a dotted quarter note A2 and a dotted quarter note C3. The third measure has a treble staff with a dotted quarter note B4 and a dotted quarter note D5, and a bass staff with a dotted quarter note B2 and a dotted quarter note D3. The fourth measure has a treble staff with a dotted quarter note C5 and a dotted quarter note E5, and a bass staff with a dotted quarter note C3 and a dotted quarter note E3. The piece ends with a double bar line.

Kırık Kadans

Π_3^4 K_4^6 D_9 VI_7

The image shows a musical score for 'Kırık Kadans' in G major. It consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The treble staff has a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The bass staff has a bass clef and a key signature of one sharp (F#). The music is in 4/4 time. The first measure has a treble staff with a dotted quarter note G4 and a dotted quarter note B4, and a bass staff with a dotted quarter note G2 and a dotted quarter note B2. The second measure has a treble staff with a dotted quarter note A4 and a dotted quarter note C5, and a bass staff with a dotted quarter note A2 and a dotted quarter note C3. The third measure has a treble staff with a dotted quarter note B4 and a dotted quarter note D5, and a bass staff with a dotted quarter note B2 and a dotted quarter note D3. The fourth measure has a treble staff with a dotted quarter note C5 and a dotted quarter note E5, and a bass staff with a dotted quarter note C3 and a dotted quarter note E3. The piece ends with a double bar line.

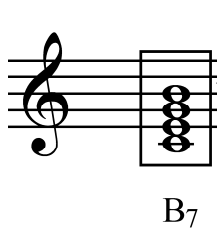
Yarım Kadans

S_7 S_5^6 K_4^6 D

The image shows a musical score for 'Yarım Kadans' in G major. It consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The treble staff has a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The bass staff has a bass clef and a key signature of one sharp (F#). The music is in 4/4 time. The first measure has a treble staff with a dotted quarter note G4 and a dotted quarter note B4, and a bass staff with a dotted quarter note G2 and a dotted quarter note B2. The second measure has a treble staff with a dotted quarter note A4 and a dotted quarter note C5, and a bass staff with a dotted quarter note A2 and a dotted quarter note C3. The third measure has a treble staff with a dotted quarter note B4 and a dotted quarter note D5, and a bass staff with a dotted quarter note B2 and a dotted quarter note D3. The fourth measure has a treble staff with a dotted quarter note C5 and a dotted quarter note E5, and a bass staff with a dotted quarter note C3 and a dotted quarter note E3. The piece ends with a double bar line.

2) İKİNCİL B₇'Lİ AKORLARIN ÇÖZÜMÜ

Örnek 8: (Бағыров 1989:225).

T_7 C - maj.
 III_7 a - min.
 S_7 G - maj.
 VI_7 e - min.
 B_7

The image shows a musical score for the B7 chord. It consists of a single treble clef staff. The B7 chord is written as a whole note chord. The notes are B4, D5, F#5, and G5. Arrows point from the notes to the following text: B4 to T₇ C - maj., D5 to III₇ a - min., F#5 to S₇ G - maj., and G5 to VI₇ e - min. The chord is labeled B₇ below the staff.

Örnek 8’de görüldüğü gibi herhangi bir B₇ akor dört farklı tonda ikincil yedili akor olarak işlev görmektedir. Bu çerçevede ikincil B₇’li ve çevrimlerinin çözümlerine ilişkin örnekler aşağıdaki gibidir.

Örnek 9: B₇’nin çözümü

C: T₇ D₇⁴ T a: III₇ D₂ t₆ G: S₇ D₂ T₆ S₇ K₄⁶ D₇ T

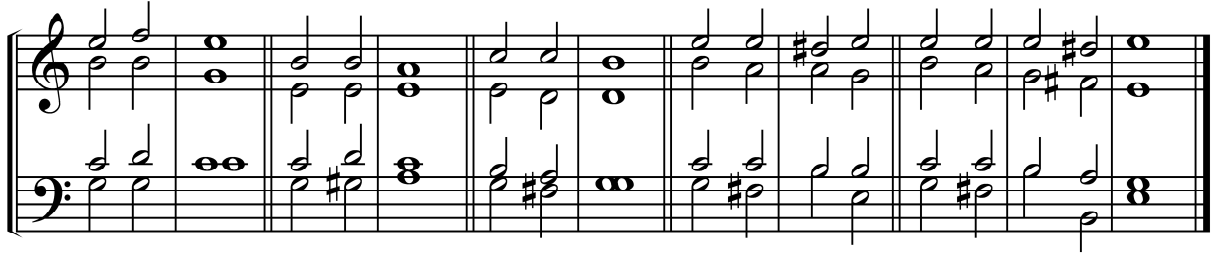
e: VI₇ II₃⁴ D₇ t VI₇ II₃⁴ K₄⁶ D₇ t VI₇ K₄⁶ D₇ t

Örnek 10: B₅⁶’nin çözümü

C: T₅⁶ D₂ T₆ a: III₅⁶ D₇ t G: S₅⁶ II₃⁴ D₇ T S₅⁶ K₄⁶ D₇ T

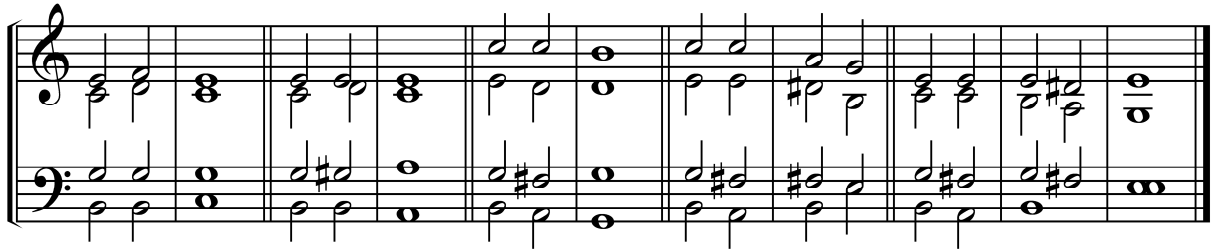
e: VI₅⁶ II₂ D₅⁶ t VI₅⁶ K₄⁶ D₇ t

Örnek 11: B₃⁴'ün çözümü

C: T₃⁴ D₇ T a: III₃⁴ D₃⁶ t G: S₃⁴ D₅⁶ T e: VI₃⁴ II₇ D₇⁵ t VI₃⁴ II₇ K₄⁶ D₇ t

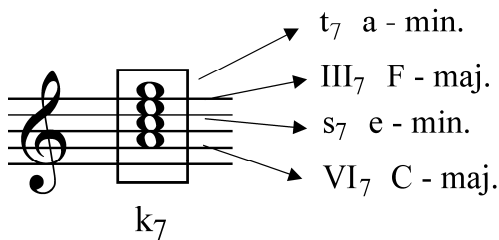
Örnek 12: B₂'nin çözümü

C: T₂ D₅⁶ T a: III₂ D₃⁴ t G: S₂ D₃⁴ T e: VI₂ II₅⁶ D₇ t VI₂ II₅⁶ K₄⁶ D₇ t

3) İKİNCİL K₇'Lİ AKORLARIN ÇÖZÜMÜ

Örnek 13: (Бағыров 1989:227).

Örnek 13'de görüldüğü gibi herhangi bir k₇ akor dört farklı tonda ikincil yedili akor olarak işlev görmektedir. Bu çerçevede ikincil k₇'li ve çevrimlerinin çözümlerine ilişkin örnekler aşağıdaki gibidir.

Örnek 14: k_7 'nin çözümü

a: $t_7 D_3^4$ t F: $III_7 D_2 T_6$ e: $s_7 D_2 t_6$ $s_7 K_4^6 D_7$ t

C: $VI_7 II_3^4 K_4^6 D_7$ T $VI_7 K_4^6 D_7$ T

Örnek 15: k_5^6 'nın çözümü

a: $t_5^6 D_2 t_6$ F: $III_5^6 D_7 T$ e: $s_5^6 II_3^4 D_7 t$ $s_5^6 K_4^6 D_7 t$ C: $VI_5^6 II_2 D_3^6 T$

Örnek 16: k_3^4 'ün çözümü

a: $t_3^4 D_7 t$ F: $III_3^4 D_5^6 T$ e: $s_3^4 D_5^6 t$ $s_3^4 II_2 D_3^6 t$

C: VI₃⁴ II₇ D₇⁵ T VI₃⁴ II₇ K₄⁶ D₇ T

Örnek 17: k₂'nin çözümü

a: t₂ D₃⁶ t t₂ II₃⁴ D t t₂ II₃⁴ K₄⁶ D₇ t F: III₂ D₃⁴ T

e: s₂ D₃⁴ t C: VI₂ II₅⁶ D₇⁵ T VI₂ II₅⁶ K₄⁶ D₇⁵ T

4) SONUÇ

İkincil yedili akorlar daha çok sekvens kuralıyla kullanıldıkları için bu akorlar *sekvens akorlar* olarak da bilinir (Бағыров 1989:223; Bakihanova 2003:59). Ancak, 20. yüzyılın birinci yarısından başlayarak bazı besteciler ikincil yedili akorları bazen sekvens olarak bazen de bağımsız fonksiyon gibi başka akorlarla birleştirerek kullanmışlardır (Бағыров 1989:223).

İkincil yedili akorlar sekvens gibi değil de bağımsız fonksiyon gibi başka akorlarla birleştirildiğinde;

1) Her bir ikincil yedili akor üst dörütlü mesafedeki üçsesli akora bağlanır. Ancak majör tonda VII. derecenin üçseslisi eksiltilmiş üçsesli olduğu için S_7 akoru T'ye bağlanır. Naturel minörde ise s_7 -VIIⁿ bağlantısı yapılabilir (Бағыров 1989:228).

2) Her bir ikincil yedili akor esas yedili akorlara (Π_7 ve çevrimleri, D_7 ve çevrimleri ve VII₇ ve çevrimleri) bağlanabilir ve bu akorlar vasıtasıyla çözülebilir.

İkincil yedili akorların çözümü (Sekvens dışında bağımsız fonksiyon gibi kullanımı)		
<p>İçinde bulunduğumuz tonda herhangi bir ikincil B_7'li ya da k_7'li akor</p> <p>$B_{(7, \frac{6}{5}, \frac{4}{3}, 2)}$</p> <p>$k_{(7, \frac{6}{5}, \frac{4}{3}, 2)}$</p>	<p>Cümle içinde aşağıdaki iki armonik ilerleyişten uygun olan birisi tercih edilir</p>	Çözüm
	<p>Mümkünse tonun en yakın</p> <p>$D_{(7, \frac{6}{5}, \frac{4}{3}, 2)}$</p> <p>Bu mümkün değilse</p> <p>$\Pi_{(7, \frac{6}{5}, \frac{4}{3}, 2)} D_{(7, \frac{6}{5}, \frac{4}{3}, 2)}$</p>	<p>T_(3,6)</p> <p>t_(3,6)</p> <p>(VI)</p>
	<p>Kadans hazırlığında aşağıdaki iki armonik ilerleyişten uygun olan birisi tercih edilir</p>	Çözüm
	<p>Mümkünse</p> <p>$K_4^6 D_{(3,7,9)}$</p> <p>Bu mümkün değilse</p> <p>$\Pi_{(7, \frac{6}{5}, \frac{4}{3})} K_4^6 D_{(3,7,9)}$</p>	<p>T</p> <p>t</p> <p>VI_(3,7)</p>

KAYNAKÇA

- 1) АЛЕКСЕЕВ, Б. "Задачи по гармонии" Издательство Музыка · Москва – 1976.
- 2) БАКІНANOVA, Zarife "Armoni" Bilkent Üniversitesi, Birinci basım. Ankara, 2003.
- 3) EGEMEN, Hüseyin "Armonide Çözümleme ve Uygulaması" Özgür yayınları, İstanbul, 2003.
- 4) БАҒЫРОВ, Н. Н. "Гармонија дәрслији" Маариф нәшријјаты, Бакы-1989.
- 5) ДУБОВСКИЙ, И., ВСЕЕВ, С., СПОСОБИН, И., СОКОЛОВ, В. "Учебник Гармонии" Издательство Музыка · Москва – 1965.